II

(Forberedende retsakter)

KOMMISSIONEN

Forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet for unionsborgere, der er bosiddende i en anden medlemsstat end den, hvor de er statsborgere

(93/C 325/11)

KOM(93) 534 endelig udg.

(Forelagt af Kommissionen den 29. oktober 1993)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 8 B, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet, og

ud fra følgende betragtninger:

Den Europæiske Union udgør en ny fase i processen hen imod en stadig snævrere union mellem de europæiske folk. Den har bl.a. til opgave på en sammenhængende og solidarisk måde at tilrettelægge forbindelserne mellem medlemsstaterne folk, og et af dens grundlæggende mål er at styrke beskyttelsen af EF-statsborgernes rettigheder og interesser gennem indførelsen af et unionsborgerskab;

i afsnit II i traktaten om Den Europæiske Union, der indeholder bestemmelser om ændring af EØF-traktaten med henblik på oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, indføres der med henblik herpå et unionsborgerskab for alle medlemsstaternes statsborgere, som i kraft af dette unionsborgerskab tillægges en række rettigheder;

den valgret og valgbarhed i bopælslandet ved valg til Europa-Parlamentet, der garanteres ved EF-traktatens artikel 8 B, stk. 2, er en udmøntning af princippet om ikke-forskelsbehandling mellem et lands statsborgere og statsborgere fra andre EF-lande samt en logisk følge af retten til at færdes og opholde sig på andre medlemsstaters område i henhold til artikel 8 A;

EF-traktatens artikel 8 B, stk. 2, omhandler kun muligheden for at stemme eller lade sig opstille ved valg til Europa-Parlamentet og foregriber på ingen måde gennemførelsen af bestemmelserne i EF-traktatens artikel 138, stk. 3, om fastsættelse af en ensartet valgmåde i alle medlemsstater, men har hovedsagelig til formål at ophæve det krav om indfødsret i landet, der for øjeblikket i de fleste medlemsstater stilles for udøvelse af disse rettigheder;

anvendelsen af EF-traktatens artikel 8 B, stk. 2, er ikke betinget af nogen harmonisering af medlemsstaternes valgordninger, og under hensyn til det proportionalitetsprincip, der er fastsat i EF-traktatens artikel 3 B, stk. 3, bør EF-lovgivning på dette område ikke omfatte mere, end hvad der er nødvendigt til virkeliggørelse af målet i EF-traktatens artikel 8 B, stk. 2;

formålet med EF-traktatens artikel 8 B, stk. 2, er at sikre, at alle unionsborgere kan udøve deres ret til at stemme og lade sig opstille ved valg til Europa-Parlamentet i deres bopælsland på samme vilkår, uanset om de er statsborgere i det pågældende land eller ej, og med henblik herpå må de krav, bl.a. med hensyn til varighed af bopæl i landet samt bevis herfor, der stilles til statsborgere fra andre EF-lande, være de samme som dem, der i givet fald stilles til landets egne statsborgere;

den valgret og valgbarhed til Europa-Parlamentet i bopælslandet, som EF-borgere har i henhold til EF-traktatens artikel 8 B, stk. 2, træder dog ikke i stedet for deres valgret og valgbarhed i deres hjemland, og det er vigtigt at respektere unionsborgernes frihed til at vælge, i hvilken medlemsstat de ønsker at deltage i EF-valg, idet der dog må drages omsorg for, at denne frihed ikke misbruges til at stemme eller lade sig opstille i flere lande samtidig;

enhver fravigelse af de almindelige regler i nærværende direktiv bør i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 8 B, stk. 2, være begrundet i særlige problemer i en medlemsstat, og enhver undtagelse bør i sagens natur tages op til fornyet overvejelse; sådanne særlige problemer kan bl.a. opstå i en medlemsstat, hvor antallet

af de bosiddende unionsborgere uden statsborgerskab i landet, der har nået valgalderen, klart overstiger gennemsnittet; udgør disse unionsborgere 20 % af den samlede vælgerskare, er det berettiget at træffe undtagelsesbestemmelser, der er baseret på varigheden af bopæl i landet;

formålet med unionsborgerskabet er at fremme unionsborgernes integrering i deres bopælsland, og det stemmer i den sammenhæng overens med traktatens intentioner at undgå enhver polarisering mellem nationale og ikke-nationale kandidatlister;

denne risiko for polarisering gør sig navnlig gældende i en medlemsstat, hvor antallet af bosiddende unionsborgere fra andre medlemsstater i den stemmeberettigede alder overstiger 20 % af det samlede antal derboende unionsborgere i den stemmeberettigede alder, og den pågældende medlemsstat bør derfor under overholdelse af traktatens artikel 8 B kunne fastsætte særlige bestemmelser om kandidatlisters sammensætning;

i nogle medlemsstater har derboende statsborgere fra andre medlemsstater stemmeret ved valg til det nationale parlament, hvilket der bør tages hensyn til ved en lempelse af de krav, der stilles i dette direktiv —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

Almindelige bestemmelser

Artikel 1

1. Dette direktiv fastsætter de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet for unionsborgere, der er bosiddende i en anden medlemsstat end den, hvor de er statsborgere.

2. Bestemmelserne i dette direktiv berører ikke de enkelte medlemsstaters bestemmelser om valgret og valgbarhed for de af deres statsborgere, der er bosiddende uden for deres valgområde.

Artikel 2

I dette direktiv forstås ved:

1) »valg til Europa-Parlamentet«: almindelige direkte valg af de personer, der i Europa-Parlamentet skal repræsentere folkene i de i Fællesskabet sammensluttede stater, jf. akten om almindelige direkte valg af repræsentanterne i Europa-Parlamentet (1)

2) »valgområde«: det territorium i en medlemsstat, inden for hvilket folket i den pågældende medlemsstat vælger repræsentanter til Europa-Parlamentet i overensstemmelse med akten om almindelige direkte valg af repræsentanterne i Europa-Parlamentet samt med valgloven i vedkommende medlemsstat

3) »bopælsland«: den medlemsstat, hvor unionsborgeren er bosiddende, men ikke statsborger

4) »hjemland«: den medlemsstat, hvor unionsborgeren er statsborger

5) »EF-vælger«: enhver unionsborger med valgret til Europa-Parlamentet i bopælslandet i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv

6) »EF-valgbar«: enhver unionsborger, der er valgbar til Europa-Parlamentet i bopælslandet i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv

7) »valgliste«: den officielle liste over alle vælgere med valgret i en bestemt valgkreds eller andet lokalt afstemningsområde, som udarbejdes og ajourføres af den kompetente myndighed i henhold til bopælslandets valglovgivning, eller folkeregisteret, såfremt en vælgers valgret fremgår heraf

8) »skæringsdato«: den dato, hvor unionsborgere i henhold til lovgivningen i bopælslandet skal opfylde betingelserne for valgret og valgbarhed i landet

9) »formel erklæring«: erklæring afgivet under strafansvar af en vælger eller en valgbar.

Artikel 3

Ret til at stemme og opstille i bopælslandet ved valg til Europa-Parlamentet har enhver person, der på skæringsdatoen

a) er unionsborger i henhold til traktatens artikel 8, stk. 1, andet afsnit, og

b) uden at være statsborger i bopælslandet i øvrigt opfylder de betingelser for valgret og valgbarhed, der i henhold til dette lands lovgivning kræves opfyldt af landets egne statsborgere

medmindre vedkommende har fortabt disse rettigheder i henhold til artikel 6 og 7.

Hvis bopælslandets statsborgere for at være valgbare skal have haft statsborgerskab i landet i et bestemt tidsrum,

(1) EFT nr. L 278 af 8. 10. 1976, s. 5.

anses denne betingelse at være opfyldt af unionsborgere, der har haft statsborgerskab i deres hjemland i samme tidsrum.

Artikel 4

1. EF-vælgere kan udøve deres valgret enten i bopælslandet eller i hjemlandet. Ingen må afgive stemme mere end én gang ved hvert valg.

2. Ingen må lade sig opstille i mere end én medlemsstat ved hvert valg.

Artikel 5

Hvis bopælslandets statsborgere for at have valgret og være valgbare skal have været bosiddende inden for landets valgområde i et bestemt tidsrum, anses EF-vælgere og EF-valgbare for at opfylde denne betingelse, når de har været bosiddende i et tilsvarende tidsrum i andre medlemsstater. Denne bestemmelse berører ikke de særlige krav, der måtte stilles til varighed af bopæl i en bestemt valgkreds eller et lokalt afstemningsområde.

Artikel 6

1. En unionsborger, som er bosiddende i en medlemsstat uden at være statsborger i landet, og som ved en civil- eller strafferetlig afgørelse er blevet frataget sin ret til at lade sig opstille i henhold til enten bopælslandets eller hjemlandets lovgivning, kan ikke udøve denne ret i bopælslandet ved valg til Europa-Parlamentet.

2. En unionsborgers opstilling som kandidat ved valg til Europa-Parlamentet i bopælslandet erklæres uantagelig, såfremt vedkommende ikke kan fremlægge den attest, der er omhandlet i artikel 10, stk. 2.

Artikel 7

1. Bopælslandet kan efterprøve, om en unionsborger, der har tilkendegivet ønske om at udøve sin valgret i landet, ikke er blevet frataget denne ret i hjemlandet ved en civil- eller strafferetlig afgørelse.

2. Med henblik på den i stk. 1 omhandlede efterprøvning kan bopælslandet videresende den erklæring, der er omhandlet i artikel 9, til hjemlandet. I dette øjemed fremsendes relevante og almindeligt tilgængelige oplysninger fra hjemlandet i passende form og inden for en passende frist; oplysningerne må kun omfatte, hvad der er strengt nødvendigt for gennemførelsen af bestemmelserne i denne artikel, og må ikke anvendes til andet formål. Afkræfter oplysningerne erklæringens indhold, træffer bopælslandet de nødvendige foranstaltninger til at forhindre den pågældende i at afgive sin stemme.

3. Desuden kan hjemlandet i god tid og under passende form tilsende bopælslandet alle oplysninger, der er nødvendige for gennemførelsen af denne artikel.

Artikel 8

1. EF-vælgere kan udøve deres valgret i bopælslandet, hvis de har tilkendegivet ønske herom.

2. Er der stemmepligt i bopælslandet, gælder denne pligt for de EF-vælgere, som har tilkendegivet ønske om at stemme i bopælslandet.

KAPITEL II

Udøvelse af retten til at stemme og opstille som kandidat

Artikel 9

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til, at de EF-vælgere, der har tilkendegivet ønske herom, kan blive optaget på valglisten i tilstrækkelig god tid inden selve valget.

2. For at blive optaget på valglisten skal EF-vælgere føre samme beviser som vælgere med statsborgerskab i landet. De skal endvidere fremlægge en formel erklæring med

a) oplysning om deres nationalitet og adresse i valgområdet i bopælslandet

b) angivelse af, i hvilken valgkreds eller i hvilket afstemningsområde de eventuelt senest var optaget på valglisten i hjemlandet, og

c) erklæring om, at de kun vil udøve deres valgret i bopælslandet.

3. Bopælslandet kan endvidere kræve, at EF-vælgere

a) i den erklæring, der er omhandlet i stk. 2, bekræfter, at de ikke har fortabt valgretten i deres hjemland

b) fremlægger et gyldigt identitetsbevis

c) oplyser, fra hvilken dato de har været bosiddende i den pågældende stat eller i en anden medlemsstat.

4. EF-vælgere, der er blevet optaget på valglisten, fortsætter med at være optaget på denne på samme vilkår

som vælgere med statsborgerskab i landet, indtil de anmoder om at blive slettet eller automatisk bliver slettet, fordi de ikke længere opfylder de betingelser, der kræves opfyldt for udøvelse af valgretten.

Artikel 10

1. Ved deres anmeldelse som kandidater skal EF-valgbare føre samme beviser som kandidater med statsborgerskab i landet. De skal desuden fremlægge en formel erklæring med

a) oplysning om deres nationalitet og adresse i valgområdet i bopælslandet

b) erklæring om, at de ikke samtidig opstiller til valg til Europa-Parlamentet i en anden medlemsstat

c) angivelse af, i hvilken valgkreds eller i hvilket afstemningsområde de eventuelt senest var optaget på valglisten i hjemlandet.

2. En EF-valgbar skal ved sin anmeldelse som kandidat tillige fremlægge en attest fra de vedkommende myndigheder i hjemlandet, hvoraf det fremgår, at den pågældende ikke har fortabt retten til at opstille i dette land, eller at myndighederne ikke har kendskab til en sådan rettighedsfortabelse.

3. Bopælslandet kan endvidere kræve, at den EF-valgbare fremlægger et gyldigt identitetsbevis; det kan ligeledes kræve oplysning om, fra hvilken dato den pågældende har haft statsborgerskab i en medlemsstat.

Artikel 11

1. Bopælslandet underretter den pågældende om, hvorvidt anmodningen om optagelse på valglisten eller kandidatlisten er efterkommet.

2. Unionsborgere, som i bopælslandet har fået afslag på anmodning om optagelse på valglisten, eller hvis opstilling er blevet afvist, har samme klageadgang, som bopælslandets egne statsborgere har i tilsvarende tilfælde i henhold til landets lovgivning.

Artikel 12

Bopælslandet skal i tilstrækkelig god tid på behørig vis underrette EF-vælgere og EF-valgbare om de betingelser og bestemmelser, der gælder for udøvelse af retten til at stemme og opstille i det pågældende land.

Artikel 13

Medlemsstaterne udveksler de oplysninger, der er nødvendige for gennemførelsen af artikel 4. Med henblik herpå giver bopælslandet på grundlag af den formelle erklæring, som er omhandlet i artikel 9 og 10, i passende tid inden selve valget hjemlandet meddelelse om de statsborgere i dette land, der er optaget på valglisten, eller som har anmeldt deres kandidatur i bopælslandet. Hjemlandet træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at dets statsborgere ikke afgiver stemme to gange eller opstiller to steder.

KAPITEL III

Undtagelses- og overgangsbestemmelser

Artikel 14

1. Udgør de unionsborgere i den stemmeberettigede alder, der er bosiddende i en medlemsstat, hvori de ikke har statsborgerskab, pr. 1. januar 1993 mere end 20 % af samtlige bosiddende unionsborgere i den stemmeberettigede alder i den pågældende medlemsstat, kan denne, uanset bestemmelserne i dette direktiv, bestemme:

a) at valgret er forbeholdt de EF-vælgere, der har haft bopæl i landet i et nærmere fastsat tidsrum, som dog ikke må overstige fem år

b) at valgbarhed er forbeholdt de EF-valgbare, der har haft bopæl i landet i et nærmere fastsat tidsrum, som dog ikke må overstige ti år.

Ovenstående bestemmelser indskrænker ikke denne medlemsstats ret til at træffe særlige foranstaltninger med hensyn til kandidatlisternes sammensætning, bl.a. med henblik på at fremme integreringen af unionsborgere med statsborgerskab i andre medlemsstater.

De ovenfor omhandlede krav til bopælens varighed kan dog ikke gøres gældende over for EF-vælgere og EF-valgbare, der som følge af, at de har haft bopæl uden for hjemlandet, eller af varigheden heraf, ikke har valgret eller ikke er valgbare i deres hjemland.

2. Såfremt unionsborgere med bopæl i en anden medlemsstat end deres hjemland pr. 1. februar 1994 også har valgret til bopælslandets nationale parlament og kan blive optaget på valglister på samme vilkår som landets egne vælgere, kan bopælslandet undlade at anvende

bestemmelserne i dette direktivs artikel 6 til 13 på disse unionsborgere.

3. Senest den 31. december 1997 og derefter 18 måneder forud for hvert valg til Europa-Parlamentet forelægger Kommissionen Rådet og Parlamentet en rapport, hvori den undersøger, om begrundelserne for at give de pågældende medlemsstater tilladelse til at anvende undtagelsesbestemmelser efter traktatens artikel 8 B, stk. 2, fortsat består, og i givet fald foreslår de tilpasninger, der måtte være behov for. Medlemsstater, der anvender undtagelsesbestemmelser i henhold til stk. 1 og 2, meddeler Kommissionen alle fornødne oplysninger til begrundelse herfor.

Artikel 15

Følgende særlige bestemmelser gælder for det fjerde direkte valg til Europa-Parlamentet:

1. For unionsborgere, der pr. 15. februar 1994 allerede har valgret i bopælslandet og er optaget på en valgliste i bopælslandet, kræves formaliteterne i artikel 9 ikke opfyldt.

2. De medlemsstater, hvor valglisterne er opstillet før den 15. februar 1994, tager de fornødne skridt til at sikre, at EF-vælgere, der ønsker at udøve deres valgret i det pågældende land, kan blive optaget på valglisterne i tide før valgdagen.

3. I de medlemsstater, hvor der ikke opstilles særlige valglister, men hvor borgerens valgret fremgår af folkeregisteret, og hvor der ikke er stemmepligt, kan denne ordning ligeledes finde anvendelse på de EF-vælgere, der er optaget i disse registre, og som efter at være blevet underrettet personligt om deres rettigheder ikke har tilkendegivet ønske om at udøve deres valgret i hjemlandet. Den erklæring, hvori de pågældende vælgere har tilkendegivet, at de agter at afgive deres stemme i bopælsstaten, fremsendes til hjemlandet.

4. De medlemsstater, hvor den interne procedure for opstilling af kandidater for de politiske partier er fastsat ved lov, kan bestemme, at procedurer, som i overensstemmelse med loven er indledt før den 1. februar 1994, og afgørelser truffet i forbindelse hermed, fortsat er gyldige.

KAPITEL IV

Afsluttende bestemmelser

Artikel 16

Kommissionen aflægger inden den 31. december 1995 rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om anvendelsen af dette direktivs bestemmelser ved valget til Europa-Parlamentet i juni 1994. På grundlag heraf kan Rådet enstemmigt efter forslag fra Kommissionen og høring af Europa-Parlamentet vedtage bestemmelser om ændring af dette direktiv.

Artikel 17

Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 1. februar 1994. De underretter straks Kommissionen herom.

Når medlemsstaterne vedtager disse love og administrative bestemmelser, skal de indeholde en henvisning til dette direktiv, eller de skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 18

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.